

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

In conuersione sancti pauli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

In conuersione sancti pauli. fo. clxxix.

aureola dicitur. Ita etiā perfectissime victorie q̄ habet in pugnatione exteriori debet aureola. Perfectissima aut̄ victoria de exteriorib⁹ passionib⁹ considerat̄ ex duob⁹. Primo ex magnitudine passionis. iter oēs aut̄ passiones illatas exteri⁹ p̄cipue locū tenet mors. Sc̄do considerat̄ ex causa pugne. q̄n sc̄z est p̄honestā causa que. s. est ipse x̄ps. Et hec duo in martyrio considerant̄ sc̄z mors et q̄ sit suscepta p̄ x̄po. Cum aut̄ beatissim⁹ vincēt⁹ hanc pugnam durissimā p̄ x̄po suscepit. et p̄ eo mortē atrocissimā sustinuerit. Tenēdū est q̄ beatus vincēt⁹ a patre celesti sit speciali corona que dicit̄ aureola honorificat̄. S̄n angel⁹ ad eū. Exurge martyr inclite. exurge secur⁹ et alius certib⁹ nostris noster soldalis addere. O miles inuictis sine fortissimoz fortior. iam te ipsa penat̄ aspera tormētā victores tremūt. Itē exclamat̄ prudētius. Tu sol⁹ orbis inclite solus brauij duplicis palmā tulisti. tu duas simul passis aureas. Ad rōnes in oppositū. Ad p̄mā respōdetur negādo p̄mā. Et ratio est. Tum p̄mo. q̄z sustinere mortem p̄ x̄po optum est de se est optum superogatiois. Nō em̄ q̄libet tenetur fidē suā corā p̄secutore cōfiteri. sed tū in casu est de necessitate salutis q̄n sc̄z aliq̄s a p̄secutore dephēsus de fide sua req̄ritur quā p̄fiteri tenet. Tū sc̄do q̄z nō seq̄tur q̄ aureolā tūc in ta

li casu nō mereat. Aureola enī nō debet operi superogationis inoptum est superogatio. sed inoptum p̄fectionē quādā h̄z. unde tali p̄fectione manētē etiā si nō sit superogatio aliq̄s aureolam mereat. Ad sc̄dam rōndet negādo p̄mā. Et rō est. q̄z lz ibi cōis ponat̄ remuneratio ministratiū x̄po. nihilomin⁹ alia et alia dabitur sp̄aliter aliq̄bus p̄pter excellentiā alicuius victorie quā ipsi specialiter habuerūt. Ad tertiam rōndetur negādo p̄mā. Et ratio est. q̄z lz beatitudo includat oīa que sunt necessaria ad p̄fectionem hoīs vitā que p̄sistit in perfecta hoīs operatione. nihilomin⁹ nus quedā possunt supaddi non quasi necessaria ad p̄fectā operationē vt sine q̄bus esse nō possit. sed q̄z his additis est beatitudo clarior vt p̄tinet ad bene esse beatitudinis et decētā quādam ipsi⁹. sicut et felicitas politica oz natur nobilitate. vt corporis pulcritudine. et huiusmodi. sine quibus tamen esse potest. vt ptz. s. ethicoz. et hoc modo h̄c.

In conuersione sancti pauli est euangeliz. Dixit symon petr⁹ ad iesum. Dat. x̄r. Circa q̄d possunt disputari sequētes questiones. Prima. utruz paulus sit sessurus. cum x̄po adiudicans

In conuersione sancti pauli.

dum. ¶ Secūda. vtrum conuenienter iudiciaria potestas respondeat uoluntarie paupertati. ¶ Tertia. vtrum promissio que sequitur in euangelio sit ueniens qua dicitur quod omnia sunt eius. ¶ Quarto. vtrum conuersio pauli fuit miraculosa.

D primā questione sic procedit. Et videtur quod paulus non sit sessurus cum christo ad iudicandum. ¶ Primo sic. paulus non fuit

unus de apostolis. quibus in hoc euangelio loquebatur christus dicens. Non qui secuti estis me. ergo paulus non est sessurus cum christo ad iudicandum. ¶ Secundo sic. Job. v. dicitur quod pater omne iudicium dedit filio. ut dicitur. sed honorificentia talis non debet alicui alteri nisi christo. ergo dicitur. ¶ Tertio sic. quicumque iudicat habet auctoritatem super illud quod iudicat. sed ea de quibus debet esse futurum iudicium sunt merita et peccata hominum que soli diuine auctoritati subsunt. ergo nulli de his competit iudicare. ¶ In oppositum est euangelium presens. quod ideo legitur in hac festiuitate. ut ostendatur quod paulus in hac dignitate fuerit par sine equalia alijs apostolis. ¶ Respondeo deo dicendum. quod paulus est unus de sessoribus cum christo ad iudicandum. de quibus dicitur Ysa. iij.

Dominus ad iudicium ueniet cum senioribus populi sui. Pro pleniori intellectu huius conclusionis est notandum iuxta sanctum thomam in quarto. (dis. clxij. q. i. art. ij. q. s.) quod iudicare multipliciter dicitur. Primo modo aliqui dicuntur iudicare comparatione. in quantum ex comparatione eorum aliorum aliqui iudicandi ostenduntur. sicut patet matth. viij. Viri nimium surgent in iudicio. sed sic iudicare in iudicio commune est malorum et bonorum. Alio modo dicitur iudicare quasi interpretariue. Interpretamur enim aliquem facere qui facti consentit. unde illi qui consentiunt iudici eius sententiam approbando iudicare dicuntur. Et sic iudicare est omnium electorum. Unde dicitur Sapientia. iij. Iudicabunt sancti natiues. Tertio modo dicitur iudicare quasi per similitudinem iudicis habet in quantum sedent in loco eminenti sicut iudex sic assessores iudicare dicuntur. Et secundum hunc modum dicunt aliqui quod perfecti uiri quibus potestas iudiciaria promittitur. ut in euangelio presenti. iudicabunt. scilicet per honorabilem confessionem. quia superiores ceteris apparebunt. occurretes christo iohanna in aera. Sed istud non videtur sufficere ad promissionem domini complendam qua dicitur. Sedebitis iudicantes. videtur enim iudicium commune addere. Et ideo est quartus modus iudicandi qui perfe-

In conuerſione ſancti pauli So. clere.

etis viris contigit. Pro quo nota q̄ cū iudicare impoſtet actio nem in alium procedentem. pro prie loquēdo iudicare dicitur q̄ ſententiā loquēdo in aliū pfert. Sz hoc dupliciter p̄tingit. Uno modo ex ppria auctoritate hoc eſt illi q̄ h̄z in alios dominuz & poteſtate cui regimini ſubdunt q̄ iudicant. vñ ei eſt in eos ferre ſententiā. & ſic iudicare ſolius dei eſt. Alio modo iudicare eſt ſententiā auctoritate alteri lata i alioꝝ noticiā ducere. qd̄ eſt ſententiā latā pronunciare. Et hoc modo perfecti viri iudicabūt. qz alios ducēt in cognitionē diuine iuſticie vt ſciāt quid de eis iuſte pro meritis debeat. vt ipſa reuelatio iuſticie iudiciū dicat. Vñ dicit richard⁹ de ſancto victore. Iudices corā iudicādis decretoꝝ ſuozū libros aperire. eſt ad cordium ſuozū inſpectionē inferiorū quozūlibet viſum admittere ſenſumq̄ ſuum in h̄is que ad iudiciū pertinent reuelare. ¶ Ad rationes in oppoſitū. ¶ Ad primā rñdetur. negādo cōſequētiā. Et ratio eſt. qz p̄ illos duodecim apoſtoloſ non tantum intelliguntur illi. ſed omnes alij q̄ relictis omnib⁹ ſecuti ſunt xp̄m ſm perfectione vite. inter quos paulus et mathias connumerantur. ¶ Ad ſecūdā reſpondetur. q̄ auctoritas illa intelligitur de iudicio auctoritatis qd̄ ſoli xp̄o p̄uenit. ¶ Ad tertiā rñdet. negādo p̄ſequentiā. qz loquit̄ de ſcdo

modo iudicandi. ſcilicet per reuelationem. Et ratio eſt. qz non eſt inconueniens aliquos ſanctorum alijs quedam reuelare. vel per modum illuminationis ſicut ſupiores āgeli inferiores illumināt. vel p̄ modū locutiōis ſicut q̄ inferiores ſupiorib⁹ loquūt.

D ſecundā queſtionē ſic procedit. Et videt̄ q̄ non reſpōdeat cōuenienter iudiciaria poteſtas paup̄rati voluntarie. ¶ Primo ſic. ſolum duodecim apoſtoloſ eſt promiſſum. Sedebitis ſuper ſedes duodecim ꝛc. ergo cum non omnes voluntarie pauperes ſint apoſtoli. videtur q̄ nō omnibus iudiciaria poteſtas reſpondeat. ¶ Secūdo ſic. maius eſt offerre ſacrificiū deo de proprio corpore q̄ de exteriorib⁹ rebus. ſed martyres & etiam virgines offerunt de proprio corpore ſacrificiū deo. voluntarie autem pauperes de exterioribus rebus. ergo ſublīmitas iudiciarie poteſtatis magis reſpondere debet martyrib⁹ et virginibus q̄ voluntarie pauperibus. ¶ Tertio ſic. ſuperior non datur ab inferiori. ſed multi licite diuitijs vtentes erunt maioris meriti multis pauperibus voluntarie. ergo voluntarie pauperes non iudicabunt vbi alij iudicabunt.

In conuersione sancti pauli.

In oppositū est euāgelium p̄ns. vbi dicit. Qui reliquistis oīa &c. vbi dicit glo. Qui reliquerunt omnia & secuti sunt dñm hī iudices erunt. ¶ R̄ideo dicendū q̄ recte & cōueniēter iudiciaria potestas que p̄mittit̄ in euāgelio presenti respōdet volūtariē paupertati. Et hoc p̄pter tria v̄t dicit sanct⁹ tho. (iij. sen. di. xlviij. q. 1. ar. ij. q. ij.) Primo ratiōe cōgruitatis. quia volūtaria paupertas est eorū qui omnibus que mūdi sunt contēptus soli xp̄o inherēt & ideo nō est in eis aliquid quod eorū iudiciū a iusticia defleat. Vñ idonei ad iudicandū redduntur. qui veritatē iusticie p̄ omnibus diligunt. Secūdo per modū meriti. q̄ humilitati respondet exaltatio p̄ merito inter omnia aut que in hoc mūdo hōiem de spectū faciunt precipuū est paupertas. vñ pauperibus excellētia iudiciarie potestatis p̄mittitur. vt sic qui se humiliat p̄pter christū exaltetur. Tertio. q̄ paupertas disponit ad p̄dictū modū iudicādī. Et hoc em̄ aliquis sanctorū iudicare dī. vt ex dictis p̄z q̄ eorū habebit edoctū omni diuina veritate qua alijs potēs erit manifestare. In progressu autē ad perfectionē primū qd̄ relinquēdū occurrit sunt exteriores diuitie. quia hec sunt vltimo acquisita. qd̄ autē est vltimū in generatiōe est primū in destructiōe. Vñ & inter beatitudines quibus est p̄gressus ad perfectionē

prima ponitur paupertas. et sic paupertati respondet iudiciaria potestas inq̄r̄t̄ est prima dispositio ad potestātē predictā. hinc est q̄ nō quibuscūq; pauperibus etiam volūtariē reppromittit̄ potestas predicta. s̄ illis qui relinquētes omnia sequunt̄ xp̄m s̄m perfectionē vite. Et dictis patet responsio ad obiecta.

D tertiā questionē sic procedit. Et videtur q̄ p̄missio que sequitur in euāgelio nō sit cōueniens. in qua dicitur. Dimittis qui reliquerit domū vel fratres vel sorores. aut patrem aut matrem aut vxorē. filios aut agros p̄pter nomen meū centuplū accipiet in presentivita. & vitā eternāz possidebit. ¶ Primo sic. qui iubet dimittere matrem videtur iubere peccatum. cum lex dei in beatū honorare parētēs. Deut. v. Honora patrem et matrem tuā. ¶ Secūdo. precepit q̄ non dimittatur vxor nisi fornicatiōis causa. vt p̄z Mat. v. ¶ Tertio. ista p̄missio multiplicatiōis illorum terrenorum videtur contra dicere doctrine xp̄i. cū ait Mat. xix. Si vis perfectus esse. vende omnia que habes & sequere me. ergo videtur illud qd̄ hic dicitur esse inconueniens dictū. ¶ In oppositum est euāgelium

In cōuersione sancti pauli. fo. clxxxj

presens. ¶ Respondeo dicendū. quidam fuerunt qui dixerunt quod sancti resurgent ante iudicium per mille annos. et tunc christus habebit regnum completum. et tunc qui dimisit domum habebit centuplum. Sed ista erroneam opinionem hieronymus reprobatur tanquam stultam. Tum quia impossibile est habere centum patres vel centum matres. Tum quia turpe est quod quis habeat centum viros. ¶ In intelligendo hoc de bonis temporalibus videtur sapere errorem machometi. qui post resurrectionem felicitatem posuit in deliciis carnalibus. et ideo est quod illud quod in euangelio ponitur est verissimum et conuenientissimum intelligendo illud quomodo est intelligendum. scilicet quod ad spiritualia bona. ut dicit Augustinus. que preponderant omni eo terreno quod dimitemus sicut centenarius numerus excedit unitatem. Dicitur ergo centuplum accipiet. id est aliquid quod valet centuplum et multo plus. et ponit finem pro infinito. ¶ Ad rationes in oppositum. ¶ Ad primam de parentibus respondetur. quod in istis consideranda est naturalis affinitas. hec non est condemnanda sed bene faciendum eis si indigent. Aliqui vero retrahunt a seruitio dei. unde tunc sunt sicut membrum scandalizans. et tunc abscindendum est istud membrum. et ideo precepit hic relinquere. ¶ Ad secundam respondetur idem. ¶ Ad tertiam respon-

detur quod non contradicit doctrina christi. imo concordat si intelligatur. sicut dictum est.

Quartam questionem sic procedit. Et videtur quod conuersio sancti pauli non fuerit miraculosa.

¶ Primo sic. iustificatio impiorum non est miraculosa. Tum quia non est preter spem pueniens. quod est de ratione miraculi. Tum quia non raro accidit sed frequenter et omni die. ergo nec conuersio pauli. cum iustificatio eius sit eiusdem rationis cum iustificatione aliorum impiorum. ¶ In oppositum est quod legitur in legenda sanctorum. ¶ Respondeo dicendum. quod conuersio pauli fuit miraculosa. Cuius habet. j. ij. q. xij. ar. ij. ad. ij. et q. cxij. ar. x. Unde hac ratione potest etiam quod aliorum sanctorum conuersio celebratur. ¶ In miraculosa dicitur fuisse ratione efficientis ratione disponentis et patientis. Ratione efficientis. scilicet christi qui ipsum tamen subito immutauit. magnum quidem et mirabile quod in actu peccati existentem et in proposito persequendi. Nam actus. ix. dicitur. Paulus adhuc spirans minarum et ceteris. et dignatus est subito immutari. ¶ In continue immutatus. respondit deo. Quid me vis facere. Secundo id est ratione disponentis. scilicet lucis que ipsum ad conuersionem disposuit. de qua dicitur.

In festo purificationis.

¶ subito circumfulsit eum lux de celo. fuit quidam lux subitave audacem terreret. fuit immensave superbuz ad ima humilitatis perterneret. fuit celica vt carnalez eius intelligentiam in celestem immutaret. Tertio fuit miraculosa ratione ipsius pauli in quo facta est conuersio. qui subito ex cecatus et plstratus est et mutatus est. vt dicit augustinus. Elifus est scutens et factus est credens. Elifus est lupus et factus est agnus. Elifus est persecutor et factus est predicator. Elifus est filius perditionis et factus est vas electionis. ¶ Ad rationem in oppositu respondetur. negando consequentiam. Et ratio est. qz conuersio non tantum dicit iustificationem. sz et includit ea quibus inductus est ad iustificationem. que vt visum est sunt miraculosa.

In festo purificationis est euangelium. In illo tempore. Postquam impleti sunt dies purificationis. Luce secundo. Circa quod posita sunt disputari sequentes questiones. ¶ Prima. vtrum conuenienter christus in templo fuit oblatus. ¶ Secunda. vtrum conuenienter beata maria mater dei purganda ad templum accessit.

¶ Prima. questiones sic procedit. (iij. p. q. xxxvii. ar. iij.) Et videtur quod christus non conuenienter fuerit oblatus in templo. ¶ Primo sic dicitur enim Exo. xiiij. Sanctifica michi osse primogenitum quod aperit vuluam in filiis israel. sz christus exiuit de clauo virginis vtero ita matris vuluam non aperuit ergo ex hac lege non debuit in templo offerri. ¶ Secundo sic illud quod est semper presens alicui non potest ei presentari. sz christi humanitas fuit deo maxime presens. vtpote et semper coniuncta in unitate persone. ergo non oportuit quod coram deo sisteret. ¶ Tertio. christus est hostia principalis ad quam omnes hostie veteris legis referunt sicut figura ad veritatem. sz hostie non debent esse alia hostia. ergo non fuit conueniens vt per christum alia hostia offerretur. ¶ Quarto. inter legales hostias precipue fuit agnus qui erat in lege sacrificium. vt habet Numeri xxviii. Vnde et christus dicit agnus. Job. i. Ecce agnus dei. magis ergo fuit conueniens quod pro christo offerretur agnus quam par turturum vel duo pulli colubarum. ¶ In oppositu est euangelium presens. ¶ Respondeo dicendum. quod christus voluit sub lege fieri vt eos qui sub lege erant redimeret. et vt iustificatio legis in suis membris spiritualiter impleteretur.